

Minister Klimatu i Środowiska

DIŚ-I.050.10.2025.AZ
3841423.15438838.12397974
Warszawa, 26-06-2025

Dotyczy: odpowiedź na interpelację K10INT10077

**Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pani Posłanki Agnieszki Buczyńskiej z dnia 9 czerwca 2025 r. w sprawie działań na rzecz ochrony i zapobiegania zanieczyszczeniu Morza Bałtyckiego, K10INT10077 poniżej przekazuję odpowiedź w tej sprawie w zakresie właściwości Ministra Klimatu i Środowiska.

Ad. 1. Jakie działania podejmuje Ministerstwo Klimatu i Środowiska w celu ograniczenia dopływu substancji biogennej do Bałtyku?

W pierwszej kolejności należy wyjaśnić, że za gospodarkę wodną w Polsce, planowanie oraz zarządzanie zasobami wodnymi, w tym określanie w pozwoleniach wodnoprawnych dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, także biogennej, które dopływają do Bałtyku, odpowiada Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (a w odniesieniu do warunków ustalanych w pozwoleniach zintegrowanych – inny właściwy organ ochrony środowiska – np. marszałek województwa, starosta). Nadmienić należy również, że nadzór nad Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Natomiast zadania kontrolne gospodarowania wodami w zakresie określonym w art. 335 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne¹, w związku z art. 334 pkt 2 i 3 oraz pkt 6 tej ustawy wykonuje Inspekcja Ochrony Środowiska. Zadania te obejmują:

- 1) kontrolę dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami w odniesieniu do decyzji wydanych na podstawie ustawy Prawo wodne oraz pozwoleń zintegrowanych, co oznacza, że organy Inspekcji Ochrony Środowiska kontrolują ilość i jakość ścieków odprowadzanych do wód lub do ziemi przez podmioty, które posiadają pozwolenia wodnoprawne lub zintegrowane. Kontrola ta obejmuje sprawdzenie przestrzegania warunków ustalonych w w/w decyzjach, w tym przestrzegania przez w/w podmioty zakresu, częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów wielkości emisji i jej wpływu na stan środowiska, co odpowiada kompetencjom organów Inspekcji Ochrony Środowiska określonym w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska², dalej „ustawa o IOS”;
- 2) kontrolę stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące

¹ (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 z późn. zm.)

² (Dz. U. z 2024 r. poz. 425)

produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej, oraz działalność, w ramach której są przechowywane nawozy naturalne lub stosowane nawozy.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podczas ww. kontroli, WIOŚ mogą zastosować sankcję grzywny nakładaną w drodze mandatu karnego, a także podjąć przewidziane prawem działania pokontrolne:

- wydać zarządzenie pokontrolne do kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub osoby fizycznej,
- skierować wystąpienie pokontrolne do organów administracji publicznej przekazując informacje o ustaleniach kontroli oraz wnioskując o podjęcie działań należących do kompetencji tych organów,
- na podstawie przepisów odrębnych wydać decyzję administracyjną,
- wszcząć egzekucję, jeżeli obowiązek wynika z mocy prawa lub decyzji administracyjnej.

Szczegółowe dane dotyczące przeprowadzonych kontroli dostępne są w *Informacji o realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w 2023 r.* zamieszczonej na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (dalej: „GIOŚ”): <https://www.gov.pl/web/gios/rok-2024-raporty>.

Ad. 2. Czy planowane są dodatkowe kontrole lub inwestycje w oczyszczalni ścieków, zwłaszcza w gminach nadbałtyckich?

W/w kontrole realizowane są na bieżąco, w ramach ustawowych zadań kontrolnych. Aktualnie Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma w planach zwiększenia liczby kontroli oczyszczalni ścieków. Obecnie najwyższym priorytetem organów Inspekcji Ochrony Środowiska objęte są kontrole wykonywane na podstawie art. 41a ustawy o odpadach³.

Natomiast należy dodać, że oprócz organów Inspekcji Ochrony Środowiska kontrolę gospodarowania wodami wykonują organy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie nadzorowane przez ministra właściwego ds. gospodarki wodnej, którego zadania realizowane są w resorcie infrastruktury.

Inwestycje na oczyszczalniach ścieków podejmowane są przez podmioty zarządzające tymi oczyszczalniami. Faktyczne potrzeby inwestycyjne w tym zakresie dla oczyszczalni obsługujących aglomeracje na terenie kraju oraz terminy ich realizacji są ujęte w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). Na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/wody-polskie/krajowy-program-oczyszczania-sciekow-komunalnych> dostępne jest m.in. sprawozdanie z realizacji KPOŚK za rok 2024 wraz z siódmą aktualizacją krajowego Programu oczyszczania ścieków komunalnych (VII AKPOŚK). Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy Prawo wodne, Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, którego integralną część stanowi wykaz aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców wynoszącej co najmniej 2000 zawierający zestawienie niezbędnych przedsięwzięć w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych, sporządza i aktualizuje minister właściwy do spraw gospodarki wodnej we współpracy z Wodami Polskimi, a zatwierdza Rada Ministrów.

Ad. 3. Jakie kroki zostały podjęte w związku z zagrożeniem wynikającym z obecności broni chemicznej i wraków na dnie Bałtyku? Czy istnieje krajowy plan monitoringu i neutralizacji tych zagrożeń?

³ (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.)

Przedstawiciele resortu klimatu i środowiska uczestniczą w pracach *Międzyresortowego Zespołu do spraw Materiałów Niebezpiecznych Zalegających na Obszarach Morskich Rzeczypospolitej Polskiej*, powołanego przez Prezesa Rady Ministrów Zarządzeniem Nr 345 z dnia 20 października 2022 r.

Ponadto Główny Inspektor Ochrony Środowiska na podstawie opracowanej zgodnie z art. 351 ustawy – Prawo wodne aktualizacji programu monitoringu wód morskich, obowiązującej w latach 2020-2025, od 2020 roku wykonuje monitoring substancji, które mogą zostać uwolnione z zatopionej broni chemicznej lub wraków statków na polskich obszarach morskich. Zakres realizowanego przez GIOŚ monitoringu stanu środowiska wód morskich przedstawia się następująco:

- A) Monitoring parametrów w zakresie substancji szkodliwych w rybach i innych organizmach w zakresie wskaźników (cech): C8 – substancje zanieczyszczające i efekty zanieczyszczeń oraz C9 – substancje szkodliwe w rybach i owocach morza. Substancje szkodliwe mogące się uwalniać z zatopionych bojowych środków trujących.

Badania arsenu (As) w tkance mięśniowej ryb są przeprowadzane dla czterech łowisk, objętych monitoringiem Morza Bałtyckiego: łowisko władysławowskie, łowisko kołobrzESCO-darłowskie, Basen Gdański, Zatoka Pomorska. Badania są prowadzone 1 raz w każdym roku w latach 2020-2025. Trzy spośród wymienionych wyżej łowisk, to jest władysławowskie, kołobrzESCO-darłowskie oraz Basen Gdański są obszarami, gdzie znajdują się zidentyfikowane miejsca zatopienia broni chemicznej. Czwarte łowisko, na Zatoce Pomorskiej, zostało wyznaczone jako obszar referencyjny, znajdujący się poza potencjalnym wpływem oddziaływania substancji szkodliwych pochodzących z zatopionej broni chemicznej.

W latach 2020-2024 do badań arsenu w tkance mięśniowej ryb z wyżej wymienionych łowisk została pobrana (zakupiona) odpowiednia liczba osobników ryb odpowiedniego gatunku (to jest: śledź z łowisk władysławowskiego i kołobrzESCO-darłowskiego; stornia z łowisk Basen Gdański i Zatoka Pomorska). W tkance mięśniowej ryb pozyskanych w latach 2020-2024 wykonano oznaczenia stężenia arsenu. Kolejne badania ryb będą wykonywane w próbkach pobranych w 2025 roku zgodnie z obowiązującą *aktualizacją Programu Monitoringu Wód Morskich*. W latach 2026-2031 badania ryb zostaną wykonane w próbkach pobranych zgodnie z *drugą aktualizacją Programu Monitoringu Wód Morskich* opracowaną przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Po uzyskaniu zgody Rady Ministrów, wyrażonej w drodze uchwały, zgodnie z art. 351 ust. 14 ustawy – Prawo wodne minister właściwy do spraw gospodarki wodnej poinformuje o opracowaniu drugiej aktualizacji programu Komisję Europejską, Komisję Ochrony Środowiska Morza Bałtyckiego oraz zainteresowane państwa członkowskie Unii Europejskiej. Jednocześnie informuję, że są kontynuowane badania arsenu w wodach przejściowych i przybrzeżnych w matrycy woda, które w ramach PMŚ są wykonywane od 2011 roku na podstawie właściwych

rozporządzeń⁴ oraz zgodnie z aktualnym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych⁵.

B) Monitoring parametrów w zakresie substancji szkodliwych w osadach. Substancje szkodliwe mogące się uwalniać z zatopionych bojowych środków trujących.

Badania arsenu (As) oraz iperytu siarkowego i pochodnych (gazu musztardowego) w osadach dennych są prowadzone w czterech dotychczasowych lokalizacjach (stacjach) badania substancji szkodliwych w osadach oraz w pięciu nowych. Dotychczasowe lokalizacje to: Głębia Gdańska (P1), Głębia Bornholmska (P5C), wschodni Basen Gotlandzki (P140), Basen Bornholmski (P39Z). Nowe lokalizacje do badania arsenu, wyznaczone w związku ze zidentyfikowanymi miejscami zatopienia broni chemicznej to: Zatoka Gdańska (P110 i P116) oraz Zatoka Pucka (ZP_1, ZP_2, ZP_3bis). Nowe lokalizacje do badania iperytu i pochodnych, wyznaczone w związku ze zidentyfikowanymi miejscami zatopienia broni chemicznej to: Zatoka Gdańska (P110 i P116).

W 2020 roku z wymienionych lokalizacji został pobrany do badań osad stratyfikowany w celu oznaczenia zmiany stężenia badanych substancji z czasem. W związku z tym zostało wykonane datowanie osadu. Zgodnie z *aktualizacją Programu Monitoringu Wód Morskich*, w latach 2021-2024 zostały pobrane próbki osadu z warstwy powierzchniowej, w których zostały wykonane analizy arsenu i iperytu. Aktualnie są wykonywane analizy w próbkach osadu pobranego w czerwcu 2025 roku. Kolejne badania osadu będą wykonywane w latach 2026-2031 w próbkach osadu pobranych zgodnie z *drugą aktualizacją Programu Monitoringu Wód Morskich* opracowaną przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Lista substancji badanych w osadach dennych, mogących uwalniać się z zatopionych bojowych środków trujących: arsen (As), iperyt siarkowy, tiodiglikol, 1,4-ditian, 1,4-tioksan, 1,4,5-oksaditiepan, 1,2,5-tritiepan, zgodnie z obowiązującą *aktualizacją Programu Monitoringu Wód Morskich*.

C) Monitoring parametrów w zakresie substancji szkodliwych w osadach. Substancje szkodliwe mogące się uwalniać z paliwa zatopionych wraków.

Do 2018 roku monitoring składowych WWA (wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, to jest: benzo(a)piren, fluoranten, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, benzo(g,h,i)perylene, indeno(1,2,3-c,d)piren), był prowadzony z częstotliwością 1 raz na 6 lat, w stratyfikowanych osadach dennych w lokalizacjach Głębia Gdańska (P1), Głębia Bornholmska (P5C), wschodni Basen Gotlandzki (P140), Basen Bornholmski (P39Z). W związku z aktualizacją programu monitoringu od 2020 roku osad w wyżej wymienionych lokalizacjach jest pobierany w każdym roku. Nowe lokalizacje monitoringu składowych WWA w osadach dennych, wyznaczone w związku ze zidentyfikowanymi miejscami zatopienia statków Stuttgart oraz Franken to: Zatoka Gdańska (P110 i P116) oraz Zatoka

⁴ rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 81 poz. 685); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258 poz.1550); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1558); rozporządzenie ministra środowiska dnia 5 sierpnia 2016 r. sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1178); rozporządzenie ministra gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2147);

⁵ (Dz. U. z 2021 r. poz. 1576)

Pucka (ZP_1, ZP_2, ZP3_bis). W 2020 roku został pobrany do badań osad stratyfikowany, w celu oznaczenia zmiany stężenia z czasem. W związku z tym w pobranym osadzie zostało wykonane jego datowanie. W latach 2021-2025 osad został pobrany z warstwy powierzchniowej. Zostały wykonane analizy w próbkach osadu powierzchniowego pobranych w latach 2021-2024. Aktualnie są wykonywane analizy w próbkach osadu pobranego w czerwcu 2025 roku. Kolejne badania osadu będą wykonywane w latach 2026-2031 w próbkach osadu pobranych zgodnie z *drugą aktualizacją Programu Monitoringu Wód Morskich* opracowaną przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Kontynuowane są badania składowych WWA w wodach przejściowych i przybrzeżnych w matrycy woda, które są wykonywane w ramach PMS od 2011 roku na podstawie właściwych rozporządzeń oraz zgodnie z aktualnym rozporządzeniem ministra gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych. Informuję również, że w ramach programu monitoringu wód strefy głębokomorskiej i uzupełniających strefy płytkowodnej, są kontynuowane badania składowych WWA w rybach, organizmach i osadach dennych oraz że badania benzo(a)pirenu w organizmach są wykorzystywane do klasyfikacji i oceny stanu wód przejściowych i przybrzeżnych.

Lista substancji badanych w osadach dennych, mogących uwalniać się z zatopionych wraków statków: naftalen, acenaftylen, acenaften, fluoren, fenantren, antracen, fluoranten, piren, benzo(a)antracen, chryzen, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, benzo(a)piren, indeno(1,2,3-cd)piren, dibenzo(a,h)antracen, benzo(g,h,i)perylene, ΣWWA.

Ad. 4. Czy Polska współpracuje z innymi państwami regionu Morza Bałtyckiego oraz organizacjami międzynarodowymi w zakresie poprawy bezpieczeństwa ekologicznego tego akwenu, a jeśli tak, to w jakim?

Bezpieczeństwo ekologiczne Morza Bałtyckiego znajduje się w kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, który zgodnie z art. 161 ustawy – Prawo wodne opracował Krajowy Program Ochrony Wód Morskich i opracowuje kolejne jego aktualizacje. W kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej znajduje się monitoring wdrażania działań i ocena skutków ich wdrożenia. W oparciu o ocenę skutków, minister właściwy do spraw gospodarki wodnej opracowuje aktualizację programu ochrony wód morskich.

GIOŚ współpracuje z państwami bałtyckimi, Komisją Ochrony Środowiska Morza Bałtyckiego oraz Komisją Europejską w zakresie prowadzenia monitoringu stanu środowiska wód morskich oraz oceny jego stanu. Zgodnie z trybem uzgodnionym z Komisją Europejską od marca 2023 roku współpraca z Federacją Rosyjską w regionie Morza Bałtyckiego jest realizowana wyłącznie przez Sekretariat Konwencji o Ochronie Środowiska Morza Bałtyckiego w Helsinkach.

Ad. 5. Czy rozważane są zmiany legislacyjne lub programowe, które mogłyby przyczynić się do bardziej skutecznej ochrony Bałtyku i zwiększenia jego odporności ekologicznej?

Zmiany legislacyjne lub programowe znajdują się w kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, który opracowuje plany gospodarowania wodami w dorzeczach i ich aktualizacje, zgodnie z art. 319 ustawy – Prawo wodne, oraz Program Ochrony Wód Morskich i jego aktualizacje, zgodnie z art. 161 przedmiotowej ustawy.

Z wyrazami szacunku,

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM